

במעצר האלגירי משך 39 ימים. מימין נראה החייל הראשי יעקב מירב, סטודנט באוניברסיטת תל-אביב, בוכה מהתרגשות כשהוא מחבק את אשתו. באמצע נראה כדורגלן מ"י, אלקנה שמן, מחבק את אמו ואת אשתו. משמאל נראה מהנדס הטייס יונה ליכטמן עם בתו.

בשביל השימחה הזאת שולם המחיר

מטוס אל-על בעת הפגישה הרגשת עם בני משפחותיהם בנמל-התעופה בלוד, אחרי שישובו משלום

עמדתה ולטעון שמתכוננים להוליכה שולל.

הפעולות בפרשה. דיין רצה לדעת מה בדיוק הובטח לאיטלקים, ואם אין מנסים לעשות דברים ללא ידיעתו.

למחרת הופיעה ידיעה קטנה במעריב: "שר הביטחון משה דיין הציע שלוש פעמים לטפל בבעיית המטוס והצוות באלג'יר..."

הפרשה העסיקה ביותר את תשומת ליבו של שר הביטחון והוא חזר וביקש פעמים נוספות לטפל בה, בתור האחראי לענייני ביטחון. אולם ראש-הממשלה, לוי אשכול, החליט לרכז את הטיפול בידי הווא, ובקשתו של דיין נדחתה.

מתנגדיו של דיין הכחישו נמרצות ידיעה זו, טענו רק כי נועדה להכין לו אליבי במיקרה שייכשל הטיפול המדיני. אולם חמתם עלתה להשחית כאשר, כעבור ימים מספר, פורסמה ידיעה נוספת בידיעות אחרונות. ב-27 באוגוסט פירסם איתן הבר, הכתב הצבאי של ידיעות אחרונות, ידיעה שאמרה כי "תמורת שחרור המטוס וצוותו תחזיר ישראל 12 חבלנים, אולם יהיו אלה חבלנים פצועים וחולים".

ממשלת אלג'יריה קפצה מיד על ידיעה זו, שצוטטה ברדיו האיטלקי, כדי להקשיח את

רשם חיפשו מוצא של כבוד. בהסכמת איר גון הטייסים הישראלי הגיעו נציגי הפרדציה הבינלאומית של הטייסים להסכם עם ממשלת אלג'יריה, לפיו יבוטל האיום בחרם — ותמורת זאת תשחרר ממשלת אלג'יריה את המטוס עד סוף חודש אוגוסט.

אולם בינתיים כבר ניהלו האיטלקים משא ומתן עם האלג'ירים, בהתאם להסכמה על המחווה של ישראל. אלא שבשני המקרים אי-אפשר היה לדעת כיצד ינהגו האלג'ירים.

שוב נקלעה ישראל לעמדה בלתי נוחה. שתי הפעולות המקבילות, של משרד החוץ ושל משרד התחבורה, נתנו ל- אלג'ירים הודמנות לדחות כל פעולה, בטענה שהם מקיימים מגעים בצניור השני. אכן, של ממשלת איטליה, ביטל את ערך פעולת ארגון הטייסים, מתוך חשש ששחרור ה- מטוס לא יזקק לזכות משרדו ולזכות הדרך המדינית, אלא לאיום בינלאומי.

בשלב זה, כשנראה היה שהפעולה לשיחור המטוס נכנסה למבוי סתום, שוב נכנס משה דיין לתמונה. יום אחד ביקש משרד הביטחון ממשרד החוץ לקבל לעיון את תיק

החוקיין דיין הוקדמו

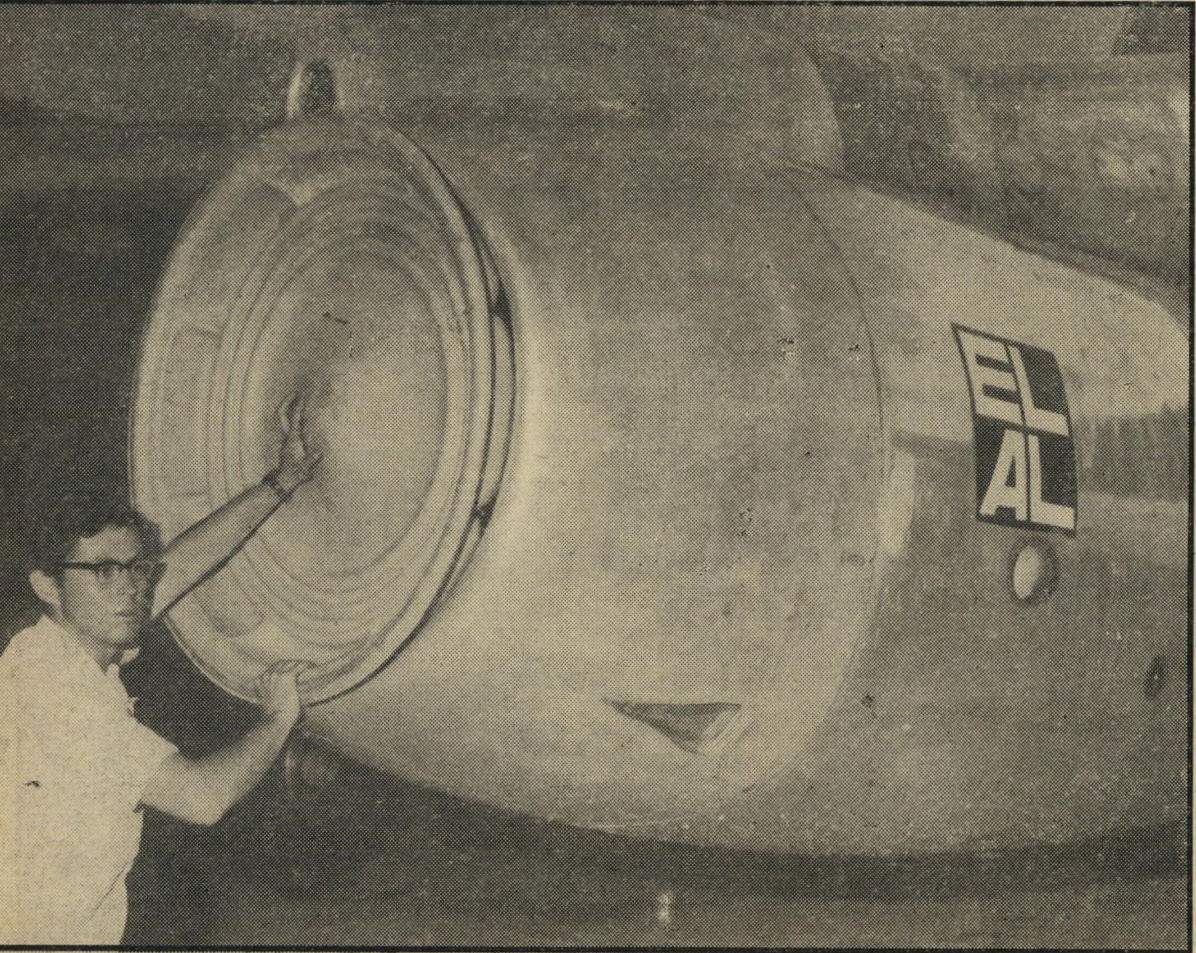
מרגע זה התפתחו העניינים בדיוק כפי שחזו אנשי דיין. אכן רצה להשיג את שחרור המטוס מהר ככל האפשר באמצעים מדיניים. אולם לא היתה לו תוכנית ברורה או דרך בדוקה כיצד לעשות זאת. אנשי משרד החוץ בגישה נוספת ובמגע עם כל העולם, הם ניסו להפעיל כל השפעה ולחץ שבידם, גייסו לעזרתם את נציגי האיגודים המיקצור עיים בהסתדרות ואת אנשי משרד התחבורה. במשך תקופה די ארוכה היתה התרוצצות גדולה של גורמים שונים, מבלי שאיש ידע על פעולות רעהו ומבלי שיהיו הנחיות ברורות מטעם הממשלה או שר-החוץ על דרכי הפעולה. באו"ם, בבירות המעצמות הידירות תיות, במרכזי האיגודים המיקצועיים הבינלאומיים רבי-ההשפעה, נעשו לפעמים צעדים נוגדים.

בסופה של אותה התרוצצות הסתמנו שתי אפשרויות: נציגי אירגון הטייסים הישראלי הצליחו להשיג החלטה של איום בחרם מצד איפלא, הפרדציה הבינלאומית של אירגון הטייסים. מצד שני העלתה פעילות משרד החוץ ברומא הצעה של משרד החוץ האיטלקי. האיטלקים, שיש להם יחסים הדוקים עם אלג'יריה ועם ישראל, הביעו נכונותם לתווך בשחרור המטוס. אולם הם דרשו מישראל התחייבות, שהיא תהיה מוכנה לעשות מחווה כלשהי. הם היו מוכנים לפנות אל האלג'ירים רק כשבידם זיכרון-דברים בכתב על התחייבות נגדית של ממשלת-ישראל לשחרור, במקביל לשחרור המטוס, מספר עצורים ערבים המוחזקים בישראל.

מאחר שהדבר עמד בניגוד להחלטה קודמת שלא תיעשה כל עסקת חליפין עם האלג'ירים, היה קשה להעביר החלטה כזו. אולם באותה החלטה לא דובר שלא תעשה עסקת-חליפין עם אי-טליה, כמתוכנן. מאחר שהאיטלקים יזמו את המחווה ולא האלג'ירים, נוצר פתח להסכמה. הסכמת ישראל למחווה המבוקשת ניתנה לנציג משרד החוץ שנשלח לרומא, אביעור שלוש,

ניסה דמיונית

יחורר המטוס הביא לנצחוננו של אבא אבן ולבידורו הכמעט-מוחלט של משה דיין. נצחנו של שר-החוץ יכול היה להיראות שלם יותר, לולי ניסה אבן לחפות על ההסכם העקיף עם ממשלת אלג'יריה. בנסיגותיו הנואשים שההסכם לא יראה ככניעה לסחטנות, אלא כמחווה הומניטארית בלבד, הסתכן אבן בגימגומים ובהכחשות. לוא היה לשר החוץ העוז שלא לנסות לטשטש את עובדות-היסוד, ולהציג בפני הציבור את הוויתור לאלג'ירים בצורתו האמיתית, היה זוכה בהילת המנצח. כי בסופו של דבר, מעדיפה דעת-הקהל את סיום הפרשה בדרכי שלום על פני הרפתקה חדשה.

מי חרליף?

בשלב זה נמשכה הפעולה במקביל, בשתי שלוחות. איפלא הודיעה על החלטת החרם. לפי כל הסימנים, היה זה הקש ששבר את גב הגמל האלג'ירי. האלג'יר

סוף המסע

התחנה הסופית של מטוס הבואינג של אל-על שנחטף והובא לאלג'יר. המטוס הוחזר רשמית על-ידי האלג'ירים לממשלת איטליה, שהחזירה אותו